

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2006 vp

Hallituksen esitys laeiksi maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista ja maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista ja maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamisesta (HE 192/2006 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 41/2006 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- apulaisosastopäällikkö Heimo Hanhilahti, vanhempi hallitussihteeri Susanna Paakkola, vanhempi hallitussihteeri Elma Solonen, ylitarkastaja Sirpa Karjalainen ja yliarkkitehti Raija Seppänen, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Eija Siitari-Vanne, oikeusministeriö
- hallitussihteeri Tuula Manelius, sisäasiainministeriö
- teollisuusneuvos Heikki Vesa ja ylitarkastaja Raimo Puhto, kauppa- ja teollisuusministeriö

- maaseutupolitiikan professori Hilikka Vihipinen, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus
- metsänhoitaja Airi Matila, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- kehittämispäällikkö Pekka Selkälä, Lapin TE-keskus
- lakimies Kirsi Palmi, Pirkanmaan TE-keskus
- osastopäällikkö Esko Koskenkorva, Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus
- yritystutkija Jukka Saarni, Kaakkois-Suomen TE-keskus
- kehittämispäällikkö Pekka Kärkkäinen, Pohjois-Savon TE-keskus
- lakimiessiheteeri Heikki J. Hyvärinen, Saamelaiskäräjät
- toimistopäällikkö Matti Särkelä, Paliskuntain yhdistys
- tutkimusjohtaja Perttu Pyykkönen, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos
- johtaja Olli-Pekka Väänänen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- johtaja Päivi Kiviranta, Suomen 4H -liitto ry
- pääsihteeri Risto-Matti Niemi, Suomen Kylätoiminta ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- valtiovarainministeriö
- ympäristöministeriö
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ProAgria Maaseutukeskusten Liitto

— Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC

— Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi maaseudun kehittämiseen myönnettäviä tukia koskeva laki. Lain soveltamisalaan kuuluisivat maaseudun yritystoiminnan edellytysten ja kilpailukyyn kehittämiseen, elinkeinotoiminnan monipuolistamiseen sekä maaseudun asukkaiden elämänlaadun parantamiseen myönnettävät tuet. Lakia sovellettaisiin Euroopan yhteisön osaksi rahoitamiin sekä kokonaan kansallisista varoista rahoitettaviin tukiiin. Laki koskisi maaseudun kehittämishjelmaan perustuvia tukia ja sellaisia tukia, joita hallinnoidaan erillisenä tukijärjestelmänä. Laissa ehdotetaan säädettäväksi yritystuista ja hanketuista, niiden myöntämisen yleisistä ja erityisistä edellytyksistä sekä tuen ehoista. Lisäksi laissa säädettäisiin tuen myöntävistä viranomaisista sekä näiden tehtävistä ja toimivallasta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annettua lakia. Lakiin tehtäisiin Maaseutuviraston perustamisesta aiheutuvat muutokset sekä eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annettavan lain teknistä apua koskeva säännös on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Muilta osin laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettävänä ajankohtana. Maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain muuttamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2007. Esitys liittyy vuoden 2007 valtion talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta toteaa, että tulevilla ohjelmakaudella 2007—2013 Euroopan yhteisön rahoitus maaseudun kehittämistoimenpiteisiin keskitetään pääosin Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoon (maaseuturahasto). Tukien myöntäminen tapahtuisi EY:n hyväksymän maaseudun kehittämissohjelman puitteissa. EY:n varoista osarahoitettavia maaseudun kehittämistoimenpiteitä voidaan kuitenkin edelleen täydentää kokonaan kansallisista varoista rahoitettavilla tuilla, joiden käyttöön ottaminen voi tapahtua osana maaseudun kehittämissohjelman toimenpiteitä tai erillisinä tukijärjestelminä.

Ehdotetulla lailla on tarkoitus säätää maaseudun elinkeinotoiminnan kehittämiseen sekä maaseudun asukkaiden elämänlaadun parantamiseen myönnettävistä tuista. Luonnonhaitta-

korvauksesta, ympäristötuista ja muista uusiutuvien luonnonvarojen kestäväen käytön edistämiseen myönnettävistä tuista säädettäisiin erikseen. Maatalouden sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuen myöntäminen tapahtuisi edelleen maaseutuelinkeinojen rahoituslain, kolttalain sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisesti.

Maaseuturahastosta rahoitettavista tuista säädetään Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1698/2005, jäljempänä EY:n maaseutuasetus. Maaseudun kehittämistoimenpiteet on asetuksessa jaettu toimintalinjoihin. Ensimmäiseen toimintalinjaan sisältyvät toimenpiteet maa- ja metsätalouden kilpailukyyn edistämiseksi. Näitä toimenpiteitä ovat eri-

tyisesti investointituki maatalojen nykyaikaistamiseen, nuorten viljelijöiden aloitustuki, tuki maatalousalan toimijoiden ammatillisen osaamisen nostamiseen sekä maa- ja metsätaloustuotteen arvon lisäämiseen myönnettävät tuet. Toiseen toimintalinjaan sisältyvät ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvät toimenpiteet, joista voidaan mainita erityisesti ympäristötuki ja luonnonhaittakorvaukset. Kolmas toimintalinja koostuu maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistamiseen ja maaseutualueiden elämänlaadun parantamiseen keskittyvistä toimenpiteistä. Näitä ovat erityisesti tuet maatalon toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle, tuet mikroyritysten aloittamiseen tai toiminnan laajentamiseen sekä kylien kehittämiseen ja maaseutuperinnön säilyttämiseen myönnettävät tuet. Neljäs toimintalinja on varattu Leader-toimintatavan mukaisesti toteutettaville toimenpiteille. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kukin jäsenvaltio määrittelee kansallisesti ohjelmassa ne toimenpiteet, joita se ottaa käyttöön joko osaksi yhteisön varoista tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuna. Maaseuturahaston osuus vahvistetaan kullekin toimintalinjalle erikseen ohjelman hyväksymistä koskevassa komission päätöksessä.

Nyt käsiteltävänä oleva esitys kattaa osan ensimmäisestä toimintalinjasta sekä kokonaisuudessaan kolmannen ja neljännen toimintalinjan. Eduskunnan käsiteltävänä on myös hallituksen esitys laiksi luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista (HE 217/2006 vp), mikä kattaa toisen toimintalinjan. Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että maatalousinvestointitukia koskevat lain tasoiset säännökset on tarkoitus saattaa voimaan vuonna 2008. Tähän uudistukseen kuuluvat osana ensimmäisen toimintalinjan toimenpiteistä kansallisesti rahoitetut maatalousinvestoinnit sekä tuleva Suomen liittymis-sopimuksen artiklaa 141 koskeva ratkaisu.

Edellä on todettu, että tukien myöntäminen tapahtuisi EY:n hyväksymien kansallisten maaseudun kehittämisohjelmien puitteissa. Suomen esitys Manner-Suomen maaseudun kehittämis-

ohjelmaksi 2007—2013 koostuu ohjelmakaudella 2007—2013 Suomessa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta toimeenpantavista maaseudun kehittämistoimenpiteistä. Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on käynyt ilmi, että ohjelmaesitykseen sisältyvät toimenpiteet on valmisteltu useissa maa- ja metsätalousministeriön vuonna 2005 asettamissa laajoissa työryhmissä. Ohjelman valmisteluun ovat työryhmytyöskentelyn kautta osallistuneet viranomais-ahojen lisäksi eri sidosryhmien, mm. tuottaja-, neuvonta- ja eri kansalaisjärjestöjen edustajat (mm. luonnonsuojelu- ja eläinsuojelujärjestöt) sekä edustajia tutkimuslaitoksista ja paikallisista toimintaryhmistä. Maaseudun kehittämisstrategia ja Suomen esitys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaksi on hyväksytty valtioneuvoston yleisistunnossa 3.8.2006.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Leader-yhteisöaloiteohjelmaan sisältynyt paikallislähtöinen toimintatapa on tulevalla ohjelmakaudella valtavirtaistettu osaksi kansallista ohjelmaa. Leader-lähestymistapaa, jossa ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen osallistuvat paikalliset toimintaryhmät, voidaan käyttää kaikissa ohjelman toimintalinjoissa. Niiden toimenpiteiden valinta, joiden toimeenpanoon paikalliset toimintaryhmät osallistuvat, on jätetty jäsenvaltion tehtäväksi. Suomen ohjelmaesityksessä Leader-toimintatavan rahoitus jakautuu kaikille toimintalinjoille. Leader-ryhmät voisivat rahoittaa kolmannen ja neljännen toimintalinjan kaikkien toimenpiteiden mukaisia toimia. Ensimmäisellä ja toisella toimintalinjalla Leader-toimintatapaa voitaisiin toteuttaa osassa näiden toimintalinjojen toimenpiteitä.

Valiokunta kiinnittää myös EY:n maaseutuasetuksen osalta huomiota siihen, että tuen saajien kannalta merkittävin muutos nykytilaan verrattuna liittyy maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistamiseen myönnettäviin tukiin. Jatkossa maaseudun kehittämistoimenpiteenä voidaan tukea myös muuta kuin maatalon yhteydessä tai niin sanottuna ketjuyrityksenä harjoitettavaa yritystoimintaa. Tämä mahdollistaa aiempaa kokonaisvaltaisemman tuen työpaikkojen ja

toimeentulomahdollisuuksien luomiseksi maaseutualueilla.

Esityksen tavoitteina on maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistaminen, maataloustuotteiden kilpailukyyn edistäminen, maaseudun yritysten toimintaedellytysten ja kilpailukyyn kehittäminen sekä maaseudun asukkaiden viihtyvyyden ja elinolosuhteiden parantaminen, joita valiokunta pitää perusteltuina. Valiokunta pitää erityisen tärkeänä tavoitteena sitä, että esityksen tarkoituksena on toisaalta osaltaan myös yksinkertaistaa maaseudun kehittämisen tukiiin liittyvää lainsäädäntöä. Kuluvalle ohjelmakaudella useisiin eri ohjelmiin sisältyvät Euroopan yhteisön varoista rahoitettavat ja kokonaan kansallisista varoista rahoitettavat tuet muodostavat niin viranomaisten kuin tuen saajien kannalta monimutkaisen, vaikeasti hallittavan kokonaisuuden. Esityksen perusteluissa on todettu, että Euroopan yhteisön maaseudun kehittämisen tukien rahoituksen keskittäminen maaseuturahastosta rahoitettaviin ohjelmiin sekä niitä koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen antaa mahdollisuuden laatia kansallisesti yhtenäisen säädöserustan maaseudun kehittämiseen liittyville yritys- ja hanketuille.

Esityksen tavoitteisiin liittyvän lainsäädännön yksinkertaistamispyrkimyksen osalta valiokunta viittaa kuitenkin perustuslakivaliokunnan lausuntoon, jossa esityksessä ehdotettuja säännöksiä yhdessä muun maaseutua koskevan normikokonaisuuden kanssa pidetään edelleen vaikeasti avautuvina ja ymmärrettävinä. Lausunnossa tämän on katsottu johtuvan osaksi siitä, että maaseutua ja maaseudun taloutta sääntelevät lukuisat sekä EY-tason että kansallisen tason säädökset. Lisäksi kotimainen sääntely perustuu paljolti lainsäädännön delegoinnin varaan. Lausunnossa on todettu, että normipohjan pirstaleisuutta ja vaikeaselkoisuutta sekä jatkuvaa muuttumista ei voi pitää tyydyttävänä. Yhteen elinkeinotoimintaan kohdistuvan sääntelyn tällaista tilaa ei perustuslain 18 §:n mukaisen elinkeinovapauden kannalta eikä perustuslain 21 §:n mukaisen hyvän hallinnon takeiden kannalta voida pitää asianmukaisena.

Yhteisön varoista rahoitettavia tukia toimeenpantaessa tulee ottaa huomioon yhteisön lainsäädännöstä aiheutuvat vaatimukset. Esityksessä saatettaisiin lain tasolle perussäännökset tukien myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä ja ehdoista sekä tukien toimeenpanosta vastaavien viranomaisten ja paikallisten toimintaryhmien tehtävistä ja toimivallasta. Esitykseen sisältyvään maaseudun kehittämiseen myönnettäviä tukia koskevaan lakiehdotukseen onkin otettu säännökset tukijärjestelmän perusteista. Valiokunta kiinnittää kuitenkin edellä todetun mukaisesti huomiota siihen, että lakiehdotukseen sisältyy useita valtuussäännöksiä, joiden nojalla voitaisiin säätää tarkemmin tukijärjestelmän yksityiskohdista sekä antaa tukien toimeenpanossa tarvittavia teknisluonteisia, pääasiassa viranomaisten ja paikallisten toimintaryhmien noudattamaa menettelyä koskevia määräyksiä. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä sitä, että tukia hallinnoidaan mahdollisimman pitkälti samantyyppisellä menettelyllä riippumatta tuen rahoituslähteestä.

Esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista ensimmäinen koskee maaseudun kehittämisen yritystukia ja hanketukia. Lakiehdotuksen välittömänä tarkoituksena on säätää Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyvistä maaseudun yritystoiminnan kehittämiseen ja maaseudun asukkaiden elämänlaadun parantamiseen myönnettävistä tuista. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lain perusteella olisi mahdollista myöntää kokonaan kansallisista varoista rahoitettavia vastaavia tukia, jos niiden rahoitusta varten osoitetaan tarvittavat varat talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa. Lakiehdotus on osa maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) kokonaisuudistusta.

Maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annettuun lakiin (532/2006) ehdotetaan puolestaan tehtäväksi Maaseutuviraston perustamisesta aiheutuvat muutokset. Laissa säädettäisiin Maaseutuviraston roolista keskushallinnon viranomaisena,

joka vastaa ohjelman toimeenpanon suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta.

Valiokunta toteaa, että nykyisin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on voitu myöntää yritystukea lähinnä maatilatalouden yhteydessä harjoitettavaa muuta yritystoimintaa varten. Yritystuen kohderyhmään on kuulunut erityisesti yrittäjäperheen lisäksi alle 3 henkilötyövuoden verran työllistäviä maatilakytkeittäisiä yrityksiä. Näitä monialaisia maatiloja on noin 23 550. Muiden kuin maatilakytkeittäisten yritysten tukeminen sekä maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja markkinoinnin tukeminen on tapahtunut pääasiassa kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan tukijärjestelmien kautta. Valiokunta kiinnittääkin erityistä huomiota siihen, että nyt tukia voitaisiin myöntää lähtökohtaisesti kaikilla aloilla toimiville maaseudun mikroyrityksille. Toisaalta jatkossakin säilyisi tuki maatilalan yhteydessä toimiville yrityksille. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että muutoksella tukijärjestelmä muodostuu tältä osin joustavammaksi ja että voidaan välttää mahdollisten väliinpuotoajaryhmien syntyminen. Toisaalta valiokunnalle on tuotu esiin, että käytännössä yhteisön lainsäädännöstä sekä ohjelmasta saattaa kuitenkin seurata eräitä toimialakohtaisia rajoituksia.

Esityksen mukaan maaseudun yritystoiminnan kehittäminen tapahtuisikin pääasiassa maaseudun mikroyrityksille myönnettävillä käynnistys-, investointi- ja kehittämistuilla. Maaseutualueilla toimii noin 96 300 mikroyritystä, jotka voisivat hakea tukea työvoima- ja elinkeinokeskukselta. Lisäksi tukijärjestelmään sisältyisivät jatkossa pienille ja keskisuurille yrityksille maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin myönnettävät investointi- ja kehittämistuet. Suurille yrityksille tukea ei kuitenkaan olisi tarkoitus myöntää.

Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että maatalousyrityksille voitaisiin lakiehdotuksen mukaan myöntää käynnistystukea toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle esimerkiksi maataloustuotteen jalostusta tai markkinointia taikka maatilamatkailutoimintaa varten. Tukea voisi saada sekä yritystoiminnan

aloittamiseen että laajentamiseen. Lisäksi maatalousyritykset voisivat saada kehittämis- ja investointitukea muun yritystoiminnan kehittämiseen, olipa kyse yritystoiminnan aloittamisesta tai harjoittamisesta.

Hanketukien osalta valiokunta toteaa, että nykyisin maaseudun kehittämishankkeisiin myönnetyllä tuella on toteutettu hyvin erilaisia toimenpiteitä, kuten kyläyhteisön kehittämistä, tutkimus- ja kehitystyötä sekä koulutusta. Tukea on voitu myöntää julkisoikeudellisille ja yksityisoikeudellisille yhteisöille, säätiöille sekä luonnollisille henkilöille. Tukea on voinut saada muun muassa henkilöiden palkkauksesta sekä tavaroiden ja palveluiden hankkimisesta aiheutuneiden kustannusten lisäksi tarpeellisiin käyttöomaisuushankintoihin.

Esityksen mukaan tukea kehittämishankkeeseen voitaisiin jatkossakin myöntää maaseudun elinkeinotoiminnan ja asuinympäristön kehittämiseen. Kehittämishanketuen lisäksi olisi käytössä tuki yleishyödyllisiin investointihankkeisiin sekä koulutushanketuki. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä esityksen tavoitteita selkiyttää tältäkin osin järjestelmää säädösten tasolla siten, että erilaisille toimenpiteille olisi käytössä oma tukityyppi. Tukea kehittämishankkeeseen tai yleishyödylliseen investointihankkeeseen voitaisiin edelleen myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle. Näitä tukia ei kuitenkaan jatkossa myönnettäisi luonnolliselle henkilölle tai yritykselle, julkista yritystä (esimerkiksi kunnallista kehittämissyhtiötä) lukuun ottamatta. Koulutushanketukea voitaisiin kuitenkin myöntää myös yksityiselle yritykselle. Luonnollisten henkilöiden sekä paikallisten toimijoiden, kuten kyläyhdistysten, käyttöön luotaisiin uusi, koordinoitihankkeeseen myönnettävä tuki. Valiokunta tuokin esiin, että kysymyksessä olisi muista hanketuista poikkeava uusi tuki, jonka pääasiallisena tarkoituksena olisi paitsi edistää paikallisten toimijoiden aktiivista osallistumista maaseudun kehittämiseen myös koota yhteen paikallisista tarpeista syntyviä pienimuotoisia hankkeita, joiden keskitetty käsittely olisi tarkoituksenmukaista. Koordinointihankkeessa tuen saajana oli-

si paikallinen toimintaryhmä, joka huolehtisi hankkeen käytännön toteutumisesta suhteessa rahoittajaan.

Valiokunta painottaa tässä yhteydessä myös metsän merkitystä maaseudun elinvoimaisuuden ylläpitäjänä ja lisääjänä. Sen vuoksi on tärkeää, että Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa metsän laaja merkitys maaseudun kehittämisessä otetaan huomioon. Esityksessä ehdotettujen säännösten tulee mahdollistaa metsän ja puutalouden monipuolinen hyödyntäminen maaseudun elinkeinotoimintaa kehitettäessä. Tärkeää muun ohella on, että metsätaloutta harjoittavat mikroyritykset voivat saada tukea samoin edellytyksin kuin muutkin yritykset maaseudulla.

Esityksen yhteiskunnallisten vaikutusten osalta valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että esityksen perustelujen mukaan siihen sisältyvillä toimenpiteillä on myös mahdollista tukea erityisesti naisten yrittäjyyttä maaseudulla, jossa monet perinteiset alat ovat miesvaltaisia. Valiokunta korostaa myös nuorten asemaa maaseudun kehittämisessä yrittäjäkoulutusta tarvitsevana ryhmänä ja kyläyhteisöjä kehittäväenä osapuolena.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on tuotu esiin, että Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2005 hyväksymissä rahoitusnäkymissä todettiin maaseudun kehittämiseen yhteisön tukena jaettavaksi kokonaismääräksi 69,75 miljardia euroa, josta vanhoille jäsenvaltioille sovittiin jaettavaksi 18,91 miljardia euroa. Neuvosto hyväksyi 19.6.2006 maaseuturahaston varojen kokonaismäärän jakaantumisen eri vuosille ohjelmakautena 2007—2013. Lisäksi komissio päätti 29.8.2006 neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003 säädetyistä maatalouden suorien tukien mukauttamisesta johtuvien nk. modulaatiovarojen jakamisesta jäsenvaltioille vuosina 2006—2012. Näiden päätösten mukaisesti komissio osoitti päätöksellään 12.9.2006 maaseuturahaston varat (mukaan lukien nk. modulaatiovarat) jäsenvaltioille.

Suomen käytettäväksi osoitettavien maaseuturahaston varojen (mukaan lukien nk. modulaatiovarat) arvioidaan olevan 2 080 miljoonaa eu-

roa, joka esitetään strategiassa jaettavaksi Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelmien kesken siten, että Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman osuus on 2 063 miljoonaa euroa. Nk. modulaatiovarat (128 miljoonaa euroa) käytetään maatalouden ympäristötukeen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Suomen saama yhteisön rahoitusosuus vähenee reaalihintaisessa vertailussa noin 30 prosenttia ohjelmakaudella 2000—2006 maaseudun kehittämiseen käytettävissä olevasta yhteisön rahoituksesta. Kansallisella rahoituksella on tarkoitus kompensoida yhteisön osarahoituksen vähenemistä ja ottaa huomioon inflaatiokehitystä siten, että Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman julkinen rahoitus kasvaisi nimellisesti 1,3 prosentilla ohjelmakaudella 2000—2006 vastaaviin tarkoituksiin käytettävissä olevasta maaseudun kehittämisrahoituksesta.

Edellä on todettu, että maaseudun muuhun kuin maatalouteen liittyvän yritystoiminnan rahoitus laajenisi tulevalla kaudella siten, että kehitystoimet voisivat kohdistua myös muihin kuin maatilan yhteydessä toimiviin yrityksiin. Maatalouden monipuolistamisen, mikroyritysten perustamisen ja kehittämisen sekä matkailuelinkeinojen edistämisen arvioitu rahoituskehitys olisi euromääräisesti noin 10 prosenttia korkeampi kuin kuluvalle kaudella. Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on myös käynyt ilmi, että julkinen rahoitus, johon luetaan EU:n, valtion ja kuntien rahoitus mikroyritysten perustamiseen ja kehittämiseen kasvaisi nykyisen kauden 28 miljoonasta eurosta 150 miljoonaan euroon.

Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että kuluvalle kaudella 2000—2006 maaseudun paikallisten toimintaryhmien rahoitus on tapahtunut usean ohjelman kehyksissä. Leader-ohjelmassa rahoitukseen on käytetty 110 miljoonaa euroa, tavoite 1 -ohjelmissa noin 18 miljoonaa euroa, ALMA-ohjelmassa 67 miljoonaa euroa sekä kansallisesti POMO+-ohjelmassa samoin kuin toiminnan hallinnointiin yhteensä 20 miljoonaa euroa. Yhteensä toimintaryhmien julkinen rahoitus on ollut kaudella 214 miljoonaa euroa. Julkiseen rahoitukseen luetaan EU:n, val-

tion ja kuntien rahoitus. Tulevalla kaudella 2007—2013 julkisen rahoituksen osuus olisi 242 miljoonaa euroa. Linjan kehys kasvaisi noin 13 prosenttia. Kansallinen rahoitusosuus pieneisi hieman.

Kuluvan kauden osalta valiokunnalle on tuotu esiin, että ryhmien toiminta, samoin kuin myös muu TE-keskusten alueellinen ohjelmahoitus pääsi alkamaan vasta 2001 ja osalla ryhmiä vasta 2002—2003. ALMA-ryhmien rahoitus aloillaan päättyi käytännössä vuonna 2005. Vuonna 2006 käytössä on kansallista ELMA-ohjelman rahoitusta myös toimintaryhmien hallintoon. Siten ohjelmakauden alueellisen kehittämisen kehys käytettiin 5—6 vuodessa 7 vuoden sijaan. Samoin käytettiin myös TE-keskusten käytössä olevat varat alueelliseen kehittämiseen ja yritysrahoitukseen. Valiokunnalle onkin todettu, että kausien keskinäinen vertailu voi tapahtua usealta pohjalta. Tulevan kauden EU-varojen alenemisesta johtuvissa, kansallisista varoista käydyissä neuvotteluissa vertailukohtana on käytetty vain suoraan talousarviosta saatavia koko kautta koskevia tietoja.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

2 §. Pykälän perusteluissa todetaan, että lakiehdotukseen sisältyviin tukiin sovelletaan eräin poikkeuksin yleislakina valtionavustuslakia (688/2001). Valiokunta toteaa, että pykälässä ei ole kuitenkaan nimenomaisia säännöksiä lakiehdotuksen suhteesta valtionavustuslakiin. Valiokunnan huomiota onkin kiinnitetty siihen, että kun otetaan huomioon lakiehdotuksen sisältö, valtionavustuslain soveltamiselle lakiehdotuksen mukaisia tukia koskevassa päätöksenteossa ja takaisinperinnässä jäisi hyvin vähän merkitystä. Tällaisia täydentäviä säännöksiä saattaisivat lähinnä olla valtionavustuslaissa tarkoitettua virka-apua (18 §) ja tuensaajien yhteisvastuuta

(27 §) koskevat säännökset sekä säännökset valtionapuviranomaisen velvoitteesta arvioida valtionavustusten vaikutuksia (36 §). Lakiehdotuksessa säädetään kuitenkin tukien myöntämisestä, käytöstä ja takaisinperinnästä niin kattavasti ja yksityiskohtaisesti, että perusteluissa esitettyä mainintaa valtionavustuslain (laajasta) sovellettavuudesta voidaan pitää tulkinallisesti harhaanjohtavana. Ottaen huomioon edellä todettu valtionavustuslain vähäinen merkitys lain soveltamisessa valiokunta ei pidä tarpeellisenä pykälän täydentämistä asiaa koskevilla säännöksillä.

10 §. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota pykälän 4 momenttiin sisältyvään valtuussäännökseen siltä osin kuin se koskee kansallisista varoista rahoitettavaa hanketukea. Sanoitun säännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin eri tukien tasosta ja enimmäismääristä Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Hanketukea voidaan lähtökohtaisesti myöntää enintään 100 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Valiokunta toteaa, että ohjelmaperusteisen hanketuen tasoon ja enimmäismäärään vaikuttavat ohjelman rahoitusta koskevat ratkaisut. Lisäksi tukitasoon ja enimmäismäärään vaikuttavat yleisesti tuettavan toiminnan vaikuttavuus ja tärkeys maaseudun kehittämisen kannalta sekä tarve sitouttaa toimintaan muita julkisoikeudellisia ja yksityisiä toimijoita. Ennen kaikkea hanketuen tasoon ja tuen enimmäismäärään vaikuttava käytettävissä olevan kokonaisrahoituksen määrä. Valiokunta ehdottaakin momentin täsmentämistä viittauksella pykälän 1 momenttiin, josta käy ilmi, että tuen myöntämisen edellytyksenä on tarvittavan rahoituksen osoittaminen valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa.

12 §. Käynnistystuen myöntämistä pelkästään mikroyrityksen toiminnan aloittamiseen on valiokunnalle toimitetussa selvityksessä pidetty riittämättömänä sillä perusteella, että mikroyrityksessä työntekijän palkkaaminen voi tulla ajankohtaiseksi vasta sen jälkeen, kun toimintaa

on harjoitettu yrittäjän voimin jo useamman vuoden ajan. Siten käynnistystukea tulisi voida myöntää myös yritystoiminnan laajentamiseen. Valiokunta toteakin, että suuri osa maaseudun mikroyrityksistä on yhden hengen yrityksiä, joissa työvoiman palkkaustarve voi syntyä vasta vuosien toiminnan jälkeen. Lisäksi työllistämisen kynnystä maaseudulla on syytä myös näissä tapauksissa helpottaa. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että tukea voitaisiin myöntää mikroyritykselle myös toiminnan laajentamiseen.

15 §. Valiokunta toteaa, että pykälässä säädettäisiin yritystuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista. Lisäksi lain 21 §:ssä säädettäisiin hanketuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista.

Valiokunnalle 2.11.2006 toimitetussa maa- ja metsätalousministeriön kirjelmässä on todettu, että kansallisen rakennuspoliittisen ohjelman (VNp 30.1.2003) mukaan julkisen sektorin tulee toimia esikuvana rakentamisen laadun kaikinpuolisessa edistämisessä (seurantaryhmän väliraportti YM 151, s.21). Julkisista varoista myönnettävän tuen avulla suoritettavalle rakentamiselle tulee asettaa tavanomaista rakentamista tiukemmat laatuvaatimukset, jotka koskevat taloudellisuutta, toiminnallisuutta, turvallisuutta ja ympäristöä. Tällaisia vaatimuksia olisivat esimerkiksi rakennusmateriaaleja, rakennusinvestoinnin taloudellisia energiaratkaisuja tai tilojen mitoitusta koskevat vaatimukset.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta katsoo, että kuten nykyisinkin, maa- ja metsätalousministeriön tulisi voida antaa säännöksiä, kun tuettavassa toiminnassa on kyse rakentamisesta. Rakennusalalla tapahtuvan nopean tuote- ja teknisen kehityksen vuoksi näistä seikoista ja niiden kohdentamisesta tukikohteittain ei olisi tarkoituksenmukaista säätää lailla tai valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetut säännökset koskisivat ehdotetun lain yleisen soveltamisalan mukaisesti maatiloja vain siltä osin kuin kyse olisi maatalon toiminnan laajentamisesta maatalouden ulkopuolelle.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että asetettaessa edellä tarkoitettuja vaatimuksia kiinnitetään erityistä huomiota niiden aiheuttamiin kustannusvaikutuksiin. Sen lisäksi, ettei vaatimuksesta saa aiheutua aiheetonta kustannustason nousua, on myös erittäin tärkeää, ettei maa- ja metsätalousministeriön ohjauksesta aiheudu hankkeiden toteuttamista hankaloittavaa virkavaltaisuutta.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa, että 2 momentin loppuun lisätään virke, jonka mukaan rakentamista koskevasta suunnitelmasta olisi lisäksi käytävä ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus. Pykälään ehdotetaan lisäksi lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa säännöksiä tuettavan toimenpiteen rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista.

21 §. Viitaten edellä 15 §:n kohdalla esitettyyn valiokunta ehdottaa vastaavalla tavalla pykälän 2 momenttia muutettavaksi ja pykälään lisättäväksi uusi 6 momentti.

23 §. Valiokunta toteaa, että 1 momentissa on kysymys tuettavan toimenpiteen suoritusajasta, joka olisi pääsääntöisesti kaksi vuotta tuen myöntämisestä. Investointituella tai käynnistys- tuella tuettavalle toimenpiteelle voitaisiin lakiehdotuksen mukaan asettaa kahta vuotta lyhyempikin suoritusajaksi, kun taas kehittämistuella tuettavalla toimenpiteen suoritusajaksi olisi kaksi vuotta. Työvoima- ja elinkeinokeskus voisi 2 momentin mukaan pidentää määräaikaa hakemuksesta. Tuettavaa toimenpidettä koskevaan suunnitelmaan tulisi lakiehdotuksen 15 §:n 2 momentin mukaan sisältyä toimenpiteen toteutusaikaa koskeva arvio. Ehdotetun 34 §:n mukaan suunnitelma hyväksyttäisiin tukipäätöksen yhteydessä. Toteutusaikaa arvioitaessa työvoima- ja elinkeinokeskuksen harkintaa rajoittaisi 23 §:n 1 momentin säännös tuettavan toimenpiteen enimmäissuoritusajasta. Jo ehdotettujen säännöstenkin perusteella tukea voitaisiin

myöntää alle kaksi vuotta kestäväan kehittämistyöhön. Tukipäätöksellä hyväksyttyä toteutusaikaa olisi kuitenkin lähtökohtaisesti noudatettava. Hallinnollisesti tilannetta selkiyttäisikin se, että myös kehittämistuella toteutettavalle toimenpiteelle voitaisiin asettaa lyhyempi määräaika, johon tuen saaja voisi hakea määräajan pidentystä työvoima- ja elinkeinokeskukselta. Valiokunta ehdottaakin 1 ja 3 momenttia tarkistettavaksi edellä esitetyn mukaisesti.

24 §. Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on käynyt ilmi, ettei maaseudun kehittämiseen myönnettäviä tukia koskevan lakiehdotuksen voimaantuloa tule sitoa eduskunnan käsiteltävänä olevien, julkisia hankintoja ja tilintarkastusta koskevien lakiehdotusten voimaantuloon. Tämän johdosta valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin ja jäljempänä myös 37 §:n 2 momentin ja 44 §:n 2 momentin viittauksia muutettavaksi yleisempään muotoon.

Valiokunta toteaa, että pykälän 2 ja 3 momenttiin on ehdotettu säännöksiä tuen kohteena olevan omaisuuden tai yritystoiminnan luovuttamista koskevista rajoituksista. Investointeihin liittyvien toimien pysyvyydestä säädetään EY:n maaseutuasetuksen 72 artiklassa. Sanotun artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että toimi saa maaseuturahaston tukea ainoastaan, jos kyseiseen toimeen ei kohdistu viiden vuoden kuluessa tuen myöntämistä koskevasta päätöksestä sellaisia huomattavia muutoksia, jotka: a) vaikuttaisivat sen luonteeseen tai täytäntöönpanoedellytyksiin tai hyödyttäisivät aiheuttomasti jotakin yritystä tai julkista elintä; b) johtuisivat perusrakenteen jonkin osan omistussuhteissa tapahtuneista muutoksista tai tuotantotoiminnan lopettamisesta tai sijainnin muuttumisesta. Lisäksi 72 artiklan 2 kohdan mukaan aiheuttomasti maksetut määrät on perittävä takaisin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 (EY:n rahoitusasetus) 33 artiklan mukaisesti.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on kiinnitetty huomiota siihen, että lakiehdotuksen 24 §:ssä säädettäisiin kansallisesti sellaisista sei-

koista, joita on pidettävä toimeen kohdistuvina huomattavina muutoksina. Lisäksi säännöksen tavoitteena on turvata tuelle asetettujen tavoitteiden (lakiehdotuksen 1 §:ssä säädetyt sekä ohjelmaan sisältyvät tavoitteet) toteutuminen sekä julkisista varoista rahoitetun toiminnan kestävä vaikutukset. Tarkoituksena on estää tuella saavutettujen hyötyjen tosiasiallinen siirtyminen sellaiselle toimijalle, jolle tukea ei olisi voitu myöntää ja jonka harjoittama toiminta ei vastaa rahoitukselle asetettuja tavoitteita.

Esityksessä ehdotetun pykälän 4 momentin mukaan kiellettyinä luovutuksena ei pidettäisi tuella hankitun omaisuuden tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perinnön tai sukupolvenvaihdoksen kautta. Lakiehdotuksen tavoitteiden kannalta on lisäksi tarkoituksenmukaista, että tuetun yritystoiminnan ja kehittämistoiminnan jatkuvuutta edistetään niissäkin tilanteissa, joissa tuen saaja ei syystä tai toisesta kykene jatkamaan toimintaansa tai joissa tuen kohteena olevan omaisuuden siirtäminen on tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi 2 momentissa säädettäisiin lupamenettelystä. Tuen saajalle voitaisiin ennen luovutusta tehdystä hakemuksesta myöntää lupa tuella hankitun omaisuuden luovutukseen, jos luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja jos tuen kohteena olevan toiminnan luonne ei olennaisesti muutu. Lakiehdotuksessa ei ole kuitenkaan vastaavaa lupamenettelyä yritystoiminnan luovutuksen osalta. Valiokunta katsoo, että lupamenettely olisi tarkoituksenmukaista ulottaa myös yritystoiminnan luovutustilanteisiin. Kysymyksessä olisi uusi käytäntö. Yritystoiminnan luovutuksen edellytyksiä voitaisiin arvioida vastaavalla tavalla tuelle asetettujen tavoitteiden kannalta ottaen huomioon EY:n maaseutuasetuksen 72 artiklan säännökset. Tällöin tuen ehdot eivät lähtökohtaisesti vaikeuttaisi elinkelpoisen yritystoiminnan siirtymistä tuen myöntämisen edellytykset täyttävälle luovutuksen saajalle. Täten edistettäisiin yritystoiminnan työllistävän vaikutuksen jatkumista niissäkin tilanteissa, joissa luovutus tapahtuu muutoin kuin perinnön tai sukupolvenvaihdoksen yhteydessä.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että esityksen lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä edellyttäen, että pykälän 2 momenttiin tehdään valiokunnan edellyttämä muutos. Lausunnossa on todettu, että säännökseen sisältyvä, tuetun investoinnin kohteen luovuttamista koskeva kielto on ongelmallinen perustuslain 15 §:n kannalta ja että säännös tulisi sijoittaa takaisinperintää koskevaan lakiehdotuksen 45 §:ään. Koska ehdotettu 3 momentti koskee tuen kohteena olevan yritystoiminnan luovutuskieltoa, maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että myös tämän momentin säännökset siirrettäisiin lakiehdotuksen 45 §:ään.

Valiokunta ehdottaa tuetun investoinnin kohteen luovutukseen liittyvää lupamenettelyä koskevan säännöksen sijoittamista edelleen 2 momenttiin ja 3 momenttiin lisättäväksi edellä todetun mukaisesti vastaava säännös tuen kohteena oleva yritystoiminnan luovutuksen osalta. Tästä aiheutuisi tekninen muutos lakiehdotuksen 56 §:ään, jossa säädetään lupaa koskevasta valituskiellosta.

37 §. Edellä 24 §:n kohdalla esitetyin perustein valiokunta ehdottaa 2 momenttia muutettavaksi.

41 §. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt lausunnossaan seurannan tietojärjestelmään sisältyvien tietojen luovuttamista paikallisille toimintaryhmille. Viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan yleensä rajattu vain välttämättömiin tietoihin. Valiokunta ehdottaakin 1 momenttia muutettavaksi perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetun mukaisesti.

Pykälän 4 momentin mukaan Maaseutuvirasto antaisi määräykset tietojen teknisestä tallentamisesta, virheiden ja puutteiden oikaisemisesta sekä tietojen poistamisesta. Ehdotuksen perustelujen mukaan määräyksiä annettaisiin nimenomaan tietojärjestelmän teknisestä käyttämisestä tallennus-, oikaisu- ja poistamistilanteissa. Perustelujen mukaan määräykset koskisivat sitä, millaisia käyttöoikeuksia näitä tehtäviä hoita-

va tarvitsee ja missä tilanteissa niitä voidaan käyttää. Valiokunta toteaa, että ehdotuksen perustelujen nojalla määräystenantovaltuus ei kohdistuisi yleiseen sääntelyyn vaan lähinnä viraston henkilökunnan työtehtävien järjestelyyn. Työtehtävien järjestämisessä ei ole kysymys perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitetuista määräyksistä. Valiokunta ehdottaakin momentin viimeisen virkkeen poistamista.

44 §. Edellä 24 §:n kohdalla esitetyin perustein valiokunta ehdottaa 2 momenttia muutettavaksi.

45 §. Viitaten edellä 24 §:n kohdalla todettuun valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohtaan otettavaksi säännökset koskien lupamenettelyä investointien kohteen tai yritystoiminnan luovutuksissa.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota pykälän esityksen mukaisen 1 momentin 2 ja 4 kohtaan. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan takaisinperintä tulisi rajata sellaisiin tilanteisiin, joissa virheellisen tai puutteellisen tiedon antaminen on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen (1 momentin 2 kohta). Lisäksi 1 momentin 4 kohdan säännöstä tulisi täsmentää siltä osin kuin on kysymys niistä Euroopan yhteisön säädöksistä, jotka voivat edellyttää tuen takaisinperintään ryhtymistä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että takaisinperintävelvoite seuraa ensisijaisesti Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sisältyvän osarahoitteisen tuen osalta EY:n rahoitusasetuksen säännöksistä sekä kansallisista varoista rahoitettujen valtiontukien osalta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 659/1999, jäljempänä menettelytapa-asetus. Lisäksi takaisinperintää koskevia erityissäännöksiä sisältyy EY:n maaseutuasetukseen sekä sen nojalla annettavaan tarkastusmenettelyjä koskevaan komission asetukseen, jonka valmistelu yhteisön tasolla on kesken. Lakiehdotuksen perusteella voitaisiin jatkossa myöntää maaseudun kehittä-

misen tukia myös muista yhteisön varoista kuin maaseuturahaston varoista. Myös näiden varojen takaisinperintää koskevat säännökset tulee voida huomioida.

Valiokunta ehdottaa 1 momentin 2 kohtaa ja 6 kohtaa (esityksen mukainen 4 kohta) muutettaviksi ottaen huomioon edellä esitetyt näkökohdat.

48 §. Perustuslakivaliokunta on pitänyt lakiehdotuksen 48 §:ää ongelmallisena yleisiin oikeusperiaatteisiin kuuluvan suhteellisuusperiaatteen kannalta. Valiokunta on ehdottanut, että rahoitajaviranomaisen harkintaa rajoitettaisiin siten, että kohtuullistamiseen olisi ryhdyttävä, jos takaisinperinnän suorittaminen olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Näin pyrittäisiin suojaamaan tuen saajan luottamusta niissä tilanteissa, joissa tämä on toiminut hyvässä uskossa.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan huomiota on kiinnitetty siihen, että perusteista, joilla yhteisön osaksi rahoittaman tuen takaisinperinnästä voidaan luopua, säädetään maaseudun kehittämistukia koskevassa yhteisön lainsäädännössä. Lisäksi lakiehdotuksen mukaista valtiontukea koskevat perustamissopimuksen 87—88 artiklan määräykset sekä 89 artiklan nojalla annetut asetukset. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen (EYTI) oikeuskäytännössä on arvioitu niitä tilanteita, joissa jäsenvaltio voi luopua tuen takaisinperinnästä tai tuen saaja voi vedota yhteisön yleisiin oikeusperiaatteisiin.

Osarahoitteisen tuen takaisinperinnän kohtuullistamisen osalta valiokunnalle on myös todettu, että EY:n rahoitusasetuksen 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on annettava yhteisen maatalouspolitiikan yhteydessä kaikki tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet yhteisön taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi ja erityisesti muun muassa väärinkäytösten tai laiminlyöntien vuoksi menetettyjen varojen takaisinperimiseksi. Vastaavasti EY:n maaseutuasetuksen 74 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on saa-

tettava voimaan kaikki lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset varmistaakseen, että yhteisön taloudelliset edut suojataan tehokkaasti. EY:n rahoitusasetuksen 33 artiklan 2 kohdan mukaan tuensaajalle maksetut varat on perittävä takaisin kansallisia takaisinperintämenettelyjä noudattaen ja ne on käytettävä uudelleen samaan maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyviin toimenpiteisiin. Sanotun artiklan 5 kohdan mukaan komissio voi veloittaa takaisinperimättä olevat määrät jäsenvaltiolta, jos jäsenvaltio ei ole hallinnollisen päätöksen (käytännössä takaisinperintää koskeva päätös) tekemistä seuraavan vuoden kuluessa aloittanut kaikkia kansallisia ja yhteisön lainsäädännössä säädettyjä hallinnollisia tai oikeudellisia menettelyjä takaisinperinnän toteuttamiseksi.

Takaisinperinnästä voidaan luopua ainoastaan maaseudun kehittämisohjelman sulkemisen jälkeen. EY:n rahoitusasetuksen 33 artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltio voi päättää takaisinperintämenettelyn maaseudun kehittämisohjelman päättämisen jälkeen, jos takaisinperinnästä aiheutuneet ja ennakoitavat kustannukset ovat yhteensä suuremmat kuin takaisinperittävä määrä tai jos takaisinperintä käy mahdottomaksi velallisen tai väärinkäytöksestä oikeudellisesti vastuussa olevien henkilöiden maksukyvyttömyyden vuoksi. Maksukyvyttömyyden tulee tällöin olla todettu ja hyväksytty kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Pääsääntönä on näin ollen sääntöjenvastaisesti myönnetyn tai maksetun tuen takaisinperintä, johon jäsenvaltion on aina ryhdyttävä. Aloitetusta takaisinperintämenettelystä voidaan tietyin edellytyksin luopua vasta ohjelman sulkemisen jälkeen.

Osarahoitteisen tuen takaisinperinnän kohtuullistamisen osalta valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on myös todettu, että EY:n maaseutuasetuksen nojalla annettavan komission toimeenpanoasetuksen 47 artiklassa säädettäisiin mahdollisista ylivoimaisista esteistä (force majeure), joiden perusteella jäsenvaltio voi jättää tuen kokonaan tai osittain perimättä takaisin. Tällaisia esteitä ovat muun muassa tuen saajan kuolema tai pitkäaikainen työkyvyttömyys. Muut artiklassa mainitut perusteet liittyvät eri-

tyisesti maatalouden rakennetukiin ja maaseudun kehittämisohjelman toisen linjan mukaisesti tukiin. Ylivoimaisena esteenä pidetään yleensä tuen saajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaa, yllättävää tapahtumaa, joka on ilmennyt tuen myöntämisen jälkeen. Jos kysymys ei ole edellä mainitun kaltaisesta ylivoimaisesta esteestä, on takaisinperintä suoritettava EY:n rahoitusasetuksen 33 artiklassa säädettyllä tavalla. Yhteisön oikeuden näkökulmasta tuen saajan myötävaikutuksella ei varsinaisesti ole merkitystä takaisinperintäperusteen syntymisen kannalta. EYTI:n oikeuskäytännön mukaan silloin, kun on kysymys yhteisön varoista myönnetystä tuesta, sääntöjenvastaisuuden toteaminen ei edellytä, että tuen saajan olisi näytettävä syyllistyneen minkäänlaiseen vilpilliseen toimintaan. Myöskään suhteellisuusperiaate ei EYTI:n mukaan edellytä, että tuen lakkauttaminen rajoitettaisiin koskemaan vain niitä tilanteita, joissa tuen saaja on tahallisesti rikkonut rahoituksen ehtoja (Comunità montana della Valnerina v. komissio, C-240/03 P).

Valtiontuen takaisinperinnän kohtuullistamisen osalta valiokunnalle on todettu, että lakiehdotuksen perusteella voitaisiin ottaa käyttöön myös kokonaan kansallisista varoista rahoitettavia yritystukia. Kysymys on tällöin tuista, jotka täyttävät perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetun valtiontuen tunnusmerkit. Lisäksi hanketuista koulutushanketukea voitaisiin myöntää perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena. Valtiontuki on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaan ilmoitettava komissiolle etukäteen, jotta komissio voi tutkia tuen soveltuvuuden yhteismarkkinoille ja esittää asiassa huomautuksensa. Neuvosto antaa perustamissopimuksen 89 artiklan nojalla säännökset valtiontuen ilmoittamisesta, tutkimisesta ja sääntöjenvastaisen valtiontuen takaisinperinnästä sekä niistä tilanteista, joissa tukea ei ole tarpeen ilmoittaa komissiolle.

Valiokunnalle on myös todettu, että jos tukijärjestelmään sisältyvä tuki täyttää valtiontuen tunnusmerkit, tukijärjestelmä on lähtökohtaisesti ilmoitettava komissiolle. Jos komissio päättää hyväksyä tukijärjestelmän, kyseisen järjestel-

män ja siihen sisältyvän yksittäisen tuen on täytettävä komission päätöksessä asetetut ehdot. Jos kysymys on tuesta, joka on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 mukaisesti vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta, tuen tulee täyttää mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa säädetty edellytykset.

Sääntöjenvastaisesti myönnetyn valtiontuen takaisinperinnästä säädetään menettelytapa-asetuksessa. Menettelytapa-asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuen saajalta. Takaisinperimistä ei kuitenkaan saa vaatia, jos tämä olisi yhteisön jonkin yleisen periaatteen vastaista. Mainitun artiklan 3 kohdan mukaan takaisinperintä on toteutettava viipymättä ja asianomaisen kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon.

Jos jäsenvaltio ei toteuta komission päätöksessä edellytetyjä toimenpiteitä, komissio voi perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaan saattaa asian suoraan EYTI:n käsiteltäväksi. EYTI:n vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ainoa mahdollinen peruste, johon jäsenvaltio voi tällaisessa tapauksessa vedota, on täydellinen mahdottomuus panna komission päätös asianmukaisesti täytäntöön (komissio vs. Italia, C-280/95 ja komissio vs. Italia, C-99/02). Tässä yhteydessä EYTI on myös vahvistanut vakiintuneen tulkintansa siitä, ettei jäsenvaltio voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, ettei se ole noudattanut yhteisön oikeudesta aiheutuvia velvoitteitaan (komissio vs. Saksa, C-5/89).

Suhteellisuusperiaatteen soveltamisen osalta EYTI on todennut useissa ratkaisuissaan, että sääntöjen vastaisen tuen periminen takaisin on johdonmukainen seuraus siitä, että tuki on todettu sääntöjenvastaiseksi. Takaisinperintää, jonka

tavoitteena on aikaisemman tilanteen palauttaminen ennalleen, ei voida lähtökohtaisesti pitää suhteettomana toimenpiteenä valtiontukia koskeviin perustamissopimuksen määräyksiin nähden. Tavoitteena on, että tuen saaja menettää edun, joka hänellä oli markkinoilla kilpailijoihinsa verrattuna (Espanja vs. komissio, C-169/95 ja Unicredito Italiano SPA, C-148/04). Oikeuskäytännön mukaan tuen saajat voivat luottaa tuen lainmukaisuuteen ainoastaan siinä tapauksessa, että tukea myönnettäessä on noudatettu perustamissopimuksen 88 artiklan mukaisesti menettelyä. Lisäksi huolellisen toimijan on yleensä varmistettava, että tätä menettelyä on noudatettu (Alcan Deutschland, C-24/95, Demesa ja Territorio Histórico de Álava v. komissio, yhdistetyt asiat C-183/02 P ja C-187/02 P sekä edellä mainittu C-148/04).

Kansallisen lainsäädännön ja valtiontukisääntöjen suhdetta on arvioitu korkeimman hallinto-oikeuden 27 päivänä syyskuuta 2006 antamassa ratkaisussa (KHO 2006:68). Tapauksessa oli kysymys valtiontuesta, joka oli myönnetty huolimatta siitä, ettei tuki täyttänyt kansallisissa säädöksissä asetettuja edellytyksiä ja ettei se näin ollen sisältynyt komission hyväksymään tukijärjestelmään. Korkein hallinto-oikeus totesi ratkaisussaan, että kansallisen ja Euroopan yhteisön oikeusjärjestyksen mukaan tuen saajalla on oikeus luottaa vain lain ja Euroopan yhteisön oikeusjärjestyksen mukaiseen päätökseen.

Euroopan yhteisön osaksi rahoittaman tuen ja mahdollisen kansallisen valtiontuen toimeenpanon kannalta on pidetty erittäin ongelmallisena, jos ehdotetussa laissa säädettäisiin viranomaisen velvollisuudesta luopua kokonaan tai osittain takaisinperinnästä tuen saajan olosuhteiden tai toiminnan ja näihin liittyvän yleisen kohtuullisuusharkinnan perusteella. Jos rahoittajaviranomaisen harkintaa sidotaan ottamatta huomioon, mitä edellä on esitetty, kohtuullistamissäännös ei tulisi lainkaan sovellettavaksi yhteisön osaksi rahoittamiin tukiin eikä lain perusteella voitaisi toteuttaa kansallisia tukijärjestelmiä, joiden osalta yhteisön lainsäädännössä lähtökohtana on tuen täysimääräinen ja tehokas takaisinperintä. Näin ollen säännös tulisi sovellet-

tavaksi lähinnä kansallisista varoista myönnettävään hanketukeen, joka ei muodostu perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi.

Edellä esitetyistä syistä valiokunta ehdottaa, että 48 §:ää muutettaisiin tavalla, joka antaa rahoittajaviranomaiselle mahdollisuuden ottaa huomioon erilaiset soveltamistilanteet myös osarahoitteisen tuen osalta ja toisaalta turvaa tuen tehokkaan takaisinperinnän, kun yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää. Nyt ehdotettuun muutokseen liittyen valiokunta ehdottaa 2 momentin poistamista.

56 §. Viitaten edellä 24 §:n kohdalla todettuun valiokunta ehdottaa pykälän toista viittaussäännöstä muutettavaksi.

57 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäväksi eräitä teknisluonteisia muutoksia. Lisäksi valiokunta ehdottaa 2 momenttia muutettavaksi siten, että muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupamenettelyä sallittaisiin paitsi takaisinperinnän yhteydessä myös maksatuksen keskeyttämistä koskevan päätöksen yhteydessä.

60 §. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että ehdotetulla lailla ei kumota eikä muuteta lakiehdotuksen 60 §:ssä tarkoitettuja lakeja (yritystoiminnan tukemisesta annettu laki 1068/2000, maaseutuelinkeinojen rahoituslaki 329/1999 sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki 45/2000). Näin ollen ehdotetut säännökset sanottujen lakien mukaisten ja ehdotetussa laissa säädettäviä tukia vastaavien tukien käsittelystä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden (ja edelleenkin voimaan jäävien) säännösten perusteella ovat tarpeettomia.

Valiokunnalle on myös todettu, että yleisten tulkintaperiaatteiden mukaan on selvää, että uusi laki, jonka mukaisia tukia voidaan myöntää vasta 1.5.2007 jälkeen, ei sellaisenaan voi vaikuttaa tätä ennen muun lainsäädännön mukaan myönnettyihin tukiin eikä myöskään tuon voimassa olevan lainsäädännön mukaan tapahtuvaan aikaisemmin myönnettyjen tukien takaisinperintään. Jos maksamista, seurantaa, tarkastusta ja

tukien takaisinperintää koskevia säännöksiä haluttaisiin kuitenkin muuttaa tämän lain voimaan tulon vuoksi, muutos tulisi toteuttaa viitatuissa säännöksissä. Lakiteknisesti tällaista muutosta ei voi toteuttaa säätämällä pelkästään uuden lain voimaantulojärjestelynä uuden lain soveltamisesta aikaisemman lainsäädännön sijasta kumoamalla tai muuttamalla samalla tuota lainsäädäntöä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta katsoo, että ehdotetulle sääntelylle ei ole tarvetta. Lakiehdotuksen säännökset, erityisesti 2 momentti, ovat lisäksi soveltamisalaltaan ja sisällöltään

huomattavan epäselviä. Valiokunta ehdottaakin, että pykälä poistetaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1—4 §
(Kuten HE)

2 luku

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

5—9 §
(Kuten HE)

10 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

(1—3 mom. kuten HE)

Valtioneuvoston asetuksella säädetään eri tukien tasosta ja enimmäismäärästä Euroopan yhteisön lainsäädännön ja 1 momentissa tarkoitettujen

tujen varojen asettamisessa rajoissa. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään vastikkeetta tehdyn työn tai tuotantopanoksen luovutuksen käyttämisestä yksityisenä rahoituksena.

3 luku

Yritystuet

11 §
(Kuten HE)

12 §

Yritystoiminnan käynnistystuki

Yritystoiminnan käynnistystukea voidaan myöntää maatalousyritykselle toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle *sekä* mikroyritykselle toiminnan aloittamiseen *tai laajentamiseen.*

(2—4 § mom. kuten HE)

13 ja 14 §
(Kuten HE)

15 §

Yritystuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset

(1 mom. kuten HE)

Yritystuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuki on tuen kohteena olevan yritystoiminnan kannalta tarpeellinen. Edellytyksenä on lisäksi, että hakija esittää tuettavaa toimenpidettä koskevan suunnitelman. Suunnitelmaan on sisällytettävä tavoitteet, niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimet sekä toteutusaikaa, toiminnan kannattavuutta, kokonaiskustannuksia ja kokonaisrahoitusta koskevat arviot. *Rakentamista koskevasta suunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus.*

(3 ja 4 mom. kuten HE)

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa säännöksiä tämän lain nojalla tuettavan toimenpiteen rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista. (Uusi 5 mom.)

16 §
(Kuten HE)

4 luku

Hanketuet

17—20 §
(Kuten HE)

21 §

Hanketuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset

(1 mom. kuten HE)

Hanketukea voidaan myöntää toimenpiteeseen, joka on järjestetty hakijan tavanomaisesta toiminnasta erillisen hankkeen muotoon ja jonka kesto on enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä enintään viisi vuotta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää hankesuunnitelman, johon sisältyvät hankkeen tavoitteet ja niiden toteuttamiseksi tarvittavat toimet sekä hankkeen toteuttamisaikaa, kokonaiskustannuksia ja kokonaisrahoitusta koskevat arviot. *Rakentamista koskevasta hankesuunnitelmasta on lisäksi käytävä ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus.*

(3—5 mom. kuten HE)

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa säännöksiä tämän lain nojalla tuettavan toimenpiteen rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista. (Uusi 6 mom.)

22 §
(Kuten HE)

5 luku

Tuen ehdot

23 §

Toimenpiteen suoritus aika yritystuissa

Yritystuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. *Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle* voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on *toimenpiteen* toteutustavan tai yritystoiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos käynnistystukea haetaan investointituen yhteydessä, lasketaan määräaika investoinnin valmistumisesta tai toteutumisesta.

(2 mom. kuten HE)

Tarkemmat säännökset (*poist.*) tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

24 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden ja palveluiden hankintaan sekä urakalla teettämiseen on voimassa, mitä *julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä* säädetään. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta mainitussa *lainsäädännössä* edellytetyllä tavalla.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan tai kehittämistyöhön (*poist.*) ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta. *Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai kehittämistyön luonne ei olennaisesti muutu.*

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa (*poist.*) lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta. *Jos tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.*

(4 mom. kuten HE)

25 ja 26 §
(Kuten HE)

6 luku

Tuen hakeminen ja myöntäminen

27—34 §
(Kuten HE)

7 luku

Tuen maksaminen

35 ja 36 §
(Kuten HE)

37 §

Tuen maksamisen edellytykset

(1 mom. kuten HE)

Tuen saajan on tuen maksamista varten esitettävä selvitys kustannusten kohtuullisuudesta. Jos kysymys on *julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön* mukaisesti suoritetusta hankinnasta, riittää kustannusten kohtuullisuuden osoittamiseen selvitys mainitussa *lainsäädännössä edellytetyn* menettelyn noudattamisesta. Muussa tapauksessa tuen saajan on esitettävä selvitys kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

38 ja 39 §
(Kuten HE)

8 luku

Tuen seuranta

40 §
(Kuten HE)

41 §

Seurannan tietojärjestelmä

Tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seuranta varten on seurannan tietojärjestelmä, joka koostuu rekistereistä. Rekistereiden ylläpidosta ja käyttämisestä säädetään maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994). Sen lisäksi, mitä rekistereiden käytöstä mainitussa laissa säädetään, on paikallisella toimintaryhmällä salassapitosäännösten estämättä oikeus saada rekisteristä (*poist.*)

sille säädettyjen tehtävien *hoitamiseksi välttämättömät tiedot*.

(2—3 mom. kuten HE)

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset sellaisista rekisteriin tallennettavista tiedoista, jotka eivät ole henkilötietoja. (*Poist.*)

42 §
(Kuten HE)

9 luku

Tarkastus

43 §
(Kuten HE)

44 §

Tarkastuksen suorittaminen

(1 mom. kuten HE)

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastuksen. Tilintarkastajan tulee olla *tilintarkastusta koskevassa lainsäädännössä* tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia, kielilakia, saamen kielilakia sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään.

(3 mom. kuten HE)

10 luku

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

45 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Työvoima- ja elinkeinokeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen saajalta takaisin virheellisesti tai perusteetta maksetun tuen, jos:

(1 kohta kuten HE)

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on *olennaisesti* vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) *tuen saaja on luovuttanut ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa tuetun investoinnin kohteen ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta; (Uusi)*

4) *tuen saaja on luovuttanut ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta; (Uusi)*

(5 kohta kuten HE:n 3 kohta)

6) *Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää. (HE:n 4 kohta)*

(2 mom. kuten HE)

46 ja 47 §
(Kuten HE)

48 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron *kokonaan tai* osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. *Takaisinperintä ja korkojen periminen*

on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää.

(2 mom. poist.)

49 ja 50 §
(Kuten HE)

11 luku

Erinäiset säännökset

51—55 §
(Kuten HE)

56 §

Valituskielto

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä tai 24 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua lupaa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

57 §

Muutoksenhaku

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan *siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.*

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen *siten kuin hallintolainkäyttölaissa (poist.) säädetään.* Muutoin maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

12 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

58 ja 59 §
(Kuten HE)

60 §
(Poist.)

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Eero Lämsä /kesk	Jari Leppä /kesk
vpj.	Harry Wallin /sd	Minna Lintonen /sd
jäs.	Nils-Anders Granvik /r	Reijo Paajanen /kok
	Pertti Hemmilä /kok	Sirpa Paatero /sd
	Matti Kauppila /vas	Erkki Pulliainen /vihr
	Esko Kiviranta /kesk	Kimmo Tiilikainen /kesk
	Katri Komi /kesk	Pekka Vilkuna /kesk
	Lauri Kähkönen /sd	Lasse Virén /kok.
	Esa Lahtela /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.